

Eläkejärjestöt.. *yhdessä*

ELÄKKEENSAAJIEN KESKUSLIITTO EKL RY:N JA ELÄKELÄISET RY:N TUOTTAMA JÄRJESTÖLIITE

Verkosta virtaa kaikille SIVU 4

Hyvinvointialueille annettava työrauha SIVU 2 Vanhusneuvosto-oppaasta tukea SIVU 3

Eläkejärjestöt yhdessä

Uet parasta aikaa Eläkkeensaajien Keskusliiton ja Eläkeläiset ry:n yhdessä toimittamaa ja järjestöjen omien jäsenlehtien välissä jaettavaa yhteisliitettä, jota voidaan sanoa historiallisesti yhteistyöksi. Tällaista ei ole liittojen jo reippaasti yli 60-vuotisten historioiden aikana ennen tehty. Monen mielessä herääkin varmasti kysymys, että no miksi nyt sitten?

Edunvalvontatyössä meillä on ollut tiivistä yhteistyötä jo useiden vuosien ajan. Niin Eläkeläisliittojen etujärjestö EETUssa kuin kahdestaan. Puhumalla laajemmalle joukolle yhteisellä äänellä saavat näkemyksemme ja vaatimuksemme suuremman näkyvyyden ja painoarvon.

Testaamme nyt mahdollisuuksia yhteistyön tiivistämiseen mm. koulutuksessa, kilpailutoiminnassa, yhteisessä liikunnan haastekampanjassa sekä viestinnässä ja jäsenlehdissämme. Tämä *Eläkejärjestöt yhdessä* -liite on osa tätä yhteistyötä.

MAAN HALLITUS on leikkaamassa sosiaali- ja terveysjärjestöille suunnattuja valtionavustuksia ensi vuodelle peräti 80 miljoonaa euroa tämän vuoden avustustasoon verrattuna. Hallituskauden loppuun mennessä järjestöiltä leikataan jopa kolmannes vuoden 2024 tasosta.

Sote-järjestöjen kautta kanavoituu maassamme noin 20 000 henkilötyövuoden verran vapaaehtoistyötä. Eläkkeensaajien Keskusliitossa oli vuoden 2023 lopussa 5 120 vapaaehtoista. He käyttivät aikaa työhönsä 72 479 tuntia kuukaudessa. Eläkeläiset ry:ssä toimivien vapaaehtoisten määrä oli noin 3 000. Järjestöjen yhteisen, kaksi kuukautta kestäneen, liikuntakampanjan aikana kirjattiin 383 173 liikuntasuoritusta noin 8 000:lta osallistujalta. Eläkeläiset ry:n keväällä tekemässä jäsenkyselyssä yli puolet vastanneista kertoi eläkeläistoimintaan osallistumisen vähentäneen koettua yksinäisyyttä ja lähes kaksi kolmesta kertoi saaneensa toiminnasta uusia ystäviä.

EKL:n osalta yli 90 prosentilla yhdistyksistä oli toimintakykyä ylläpitävää toimintaa kuten tasapaino- ja voimistelukerhoja.

TIMO KOKKO
toiminnanjohtaja,
Eläkkeensaajien Keskusliitto EKL ry

JAN KOSKIMIES
toiminnanjohtaja,
Eläkeläiset ry

Jäsenistöissämme oli ympäri maan 455 tietotekniikan vertaisopastajaa, he tekivät 6 435 opastusta ja tavoittivat 5 914 ikääntyntä digiummikkoa. Järjestämiimme koulutuksiin ja kilpailuihin osallistui noin 3 000 henkilöä. Arviomme mukaan joka toinen jäsenyhdistyksemme järjesti toimintaa, kuten palvelutalovierailuja, yhdistyksensä ulkopuolisille ikäihmisille.

EKL:n ja Eläkeläisten paikallisyhdistyksissä toimivien tuhansien vapaaehtoisten työpanosta ei julkinen sektori pysty mitenkään korvaamaan, joten leikkaukset tulevat vääjäämättä kasvattamaan ikäihmisten sairastavuutta, yksinäisyyttä ja henkistä pahoinvointia. Järjestöihin kohdistettujen leikkausten seurauksena kasvavat julkisen sektorin kustannukset entisestään.

PAITSI, ETTÄ meillä on huoli maamme ikäihmisistä ja jäsenistämme, kannamme suurta huolta myös molempien järjestöjen tulevaisuudesta. Yhteisenä tavoitteenamme on löytää keinoja ja malleja yhteistyöhön, joka toisi synergiaetuja sekä taloudellisia säästöjä. Tilaisuuksiin saadaan enemmän väkeä, kun ne tehdään yhdessä. Yhteistyöllä saadaan laajempi ja laadukkaampi koulutuskattaus.

Perinteistä tapahtumayhteistyötä jatketaan myös Työväen urheiluliitto TUL:n ja työväenkulttuurin toimijoiden kanssa. Jälleen ensi syksynä kokoonnumme yhteiseen kulttuurikatselmukseen Porissa, jossa yhdistystemme harrastusryhmät pääsevät esille.

Vaikka eläkeläisliitot kilpailevat osin samoista jäsenistä, tukee yhteistyö mielestämme myös jäsenhankintaa. Esimerkiksi ammattiyhdistysaktiivien houkuttelemista eläkeläistoimintaan kenties helpottaisi se, jos onnistumme tekemään tätä työtä yhdessä.

Yhteistyön kokeiluilla saamme arvokasta tietoa ja kokemusta tulevaisuutta varten. Ehkäpä myös molempien liittojen paikalliset toimijat rohkaistuvat järjestämään toimintaa yhdessä!

Otamme mielellämme vastaan palautetta tästä liitteestä sekä yhteistyön kokeiluista.

Puheenjohtajien palsta

Hallitus on vienyt alueilta työrauhan

Sote-uudistuksen tarkoitus on luoda Suomeen palvelujärjestelmä, jolla voimme vastata kansalaisille annettuun palvelulupaukseen. Vanha kuntapohjainen malli oli tiensä päässä.

Nykyisen Orpon-Purran hallituksen sote-tempoilua seurattaessa ei tiedä, pitäisikö itkeä vai nauraa. On ällistyttävää, kuinka kevyillä heitoilla ja asiantuntijat sivuuttaen asiaa hallituksen taholta kommentoidaan.

Ensin tulivat nousevat kustannukset hallitukselle yllätyksenä. Niistä on syytetty milloin julkisen sektorin tehottomuutta, milloin byrokratiaa, milloin alueiden määrää, milloin johtajien palkkoja. Kuitenkin kaikkien tiedossa on jo vuosikymmeniä ollut, että palvelutarve kasvaa suurten ikäluokkien ikääntyessä. Siinä se suurin syy on. Toiseksi uudistus on vain tehnyt näkyväksi kuntatalouden ongelmat, kun kulut ovat siirtyneet kunnilta valtion budjettiin.

IDEOLOGISISTA SYISTÄ hallitus haluaa ylläpitää mielikuvaa, että sosiaali- ja terveyspalveluiden uudistus olisi mennyt täysin pieleen. Että hyvinvointialueet olisivat byrokraattinen mammutti, joka nielee kasvavia rahasummia. Tämä ei pidä paikkaansa.

Sote-alan ammattilaiset ja asiantuntijat ovat yrittäneet epätoivoisesti antaa hallitukselle totuudenmukaista tilannekuvaa. Sote-uudistus ei ole pielessä, vaan se on myös onnistunut monissa tavoitteissaan. Se mahdollistaa tasavertaiset palvelut hyvinvointialueen sisällä.

Vanhalla kuntakohtaisella järjestelmällä erot olisivat kasvaneet. Sote-alueiden johtajien yhteinen kannanotto muistutti siitä, että sekä kustannukset, hoitojonot että byrokratia ovat vähentyneet ja tilanne edelleen paranemassa, kunhan maltetaan. Ennen kaikkea palveluiden kehittämiseen tasa-arvoisempaan suuntaan on nyt olemassa edellytykset.

ASIAANTUNTIJOIDEN SIJAAN hallitus uskoo kamreerijatteluun: ikään kuin raamien kiristäminen toisi itsestään vaaditut säästöt.

MATTI HUUTOLA
Eläkeläiset ry:n
puheenjohtaja

SIMO PAASSILTA
Eläkkeensaajien Keskusliitto EKL ry:n
puheenjohtaja

”Kuka kuuntelisi asiantuntijaa?”

Ihmisten lakisääteinen oikeus palveluihin ei kuitenkaan halpuuttamalla muutu. Leikkauksilla saadaan todennäköisesti aikaan enemmän vahinkoa kuin hyötyä. Niiden seurauksena perusterveydenhuolto heikkenee, ihmiset eivät saa ajoissa apua ja kustannukset siirtyvät kalliiseen erikoissairaanhoidon. Hölmöläisen peiton teko siis.

Samaan aikaan hallitus on hassaamassa puoli miljardia euroa yksityisen terveydenhoidon tukeen Kela-korvauksina. Terveystuomat ovat jo kiittäneet nostamalla hintojaan. Asiantuntijatahot kuten Terveyden ja hyvinvoinnin laitos THL ja Lääkäriliitto ovat huomauttaneet verovarojen valuvan firmoille eikä potilaiden hyödyksi. Paljon parempi olisi laittaa rahat perusterveydenhuoltoon, esimerkiksi omalääkärimalliin. Kuka kuuntelisi asiantuntijaa?

Hallituksen ajamien leikkausten, soutamisen ja huopaamisen seurauksena kansalaisten luottamus julkiseen terveydenhuoltoon on romahtanut. Kun ennen sote-uudistusta yli 90 prosenttia suomalaisista luotti palveluihin, on luottamus nyt vain 55 prosentilla.

Hallituksen olisi vihdoin kuunneltava asiantuntijoita, hyväksyttävä palvelutarpeen kasvu ja annettava hyvinvointialueille työrauha.

Ikäihmisten ääni kuuluville

KOKENEET ELÄKELÄISVAIKUTTAJAT NÄKEVÄT, ETTÄ IKÄIHMISTEN ASIOITA AJETAAN TEHOKKAIMMIN YHTEISTYÖLLÄ.

Tuomas Talvila

Yhdessä tekemällä ajamme tehokkaimmin ikäihmisten asioita, toteavat oululaiset pitkän linjan eläkeläisaktivit Risto Örling ja Sulo Penttilä kuin yhdestä suusta.

Tätä yhteistyötä Örling (joka oma yhdistys on Oulun Eläkkeensaajat ry) ja Sulo Penttilä (Oulun Eläkeläiset ry) toteuttavat Oulun kaupungin vanhusneuvostossakin, yhdessä neuvoston kahdentoista muun jäsenen kanssa.

Penttilällä on neuvostossa menossa toinen kausi, Örlingillä jo kolmas.

Kuinka miehet ovat kokeneet tämän kaupunginhallituksen toimielimen työskentelyn kehittyneen?

– Koko ajan on tahti parantunut. Alussa, kun toiminta oli uutta, ei ikäihmisten asioiden merkitystä välttämättä osattu täysin nähdä. Mutta nyttemmin meillä on mielestäni toimittu täällä Oulussa oikein fiksusti, Örling sanoo.

– On ruvettu saamaan yhteis-

henki siihen hommaan, Penttilä vahvistaa.

– Puoluepolitiikkaa ei vanhusneuvostossa puhuta ollenkaan, ja asioiden eteenpäinvienti onkin silloin huomattavasti helpompaa, kun otetaan asiat asioina ja ihmiset ihmisinä.

– Yhteistyössä nimenomaan. Yhtään kertaa ei ole äänestetty, saati alettu kinamaan keskenämme, Örling mainitsee.

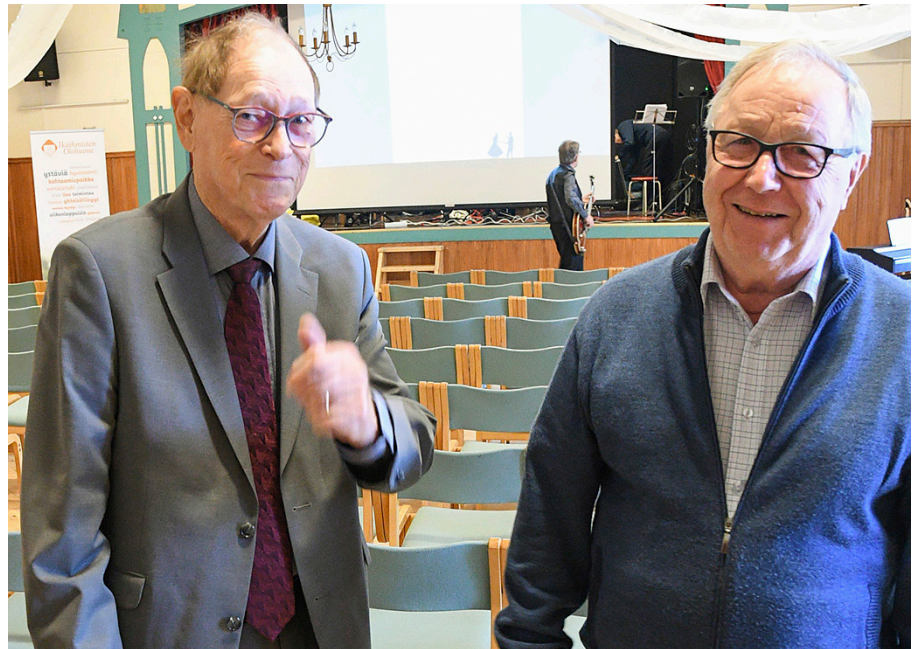
MIEHET TOKI myöntävät, että ikäihmisille tärkeiden asioiden eteenpäin saaminen kaupungin päätöksentekoeleimissä tuntuu välillä takkuisalta.

– Välistä sitä huudetaan ihan kiviseinille.

Vaikuttamisen eteen joutuu tekemään töitä. Mutta niinpä on tuloksiakin saatu.

– Yksi saavutus on ollut linja-autotaksojen alennus ikäihmisille. Tosin vain neljän tunnin ajan päivässä, mutta kuitenkin. Ja rollaattorilla pääsee bussin kyytiin ilmaiseksi, Örling kertoo.

Myös kaupunkikeskustan lähibusiliikenteeseen saatiin uusi linja ja aikatauluja laajennettua lauantaille ja pitemmälle arki-iltaan.

↑ Juttutuokio Risto Örlingin (vasemmalla) ja Sulo Penttilän kanssa pidettiin syyskuun loppupuolella Oulunsuun Pirtti -seurantalolla. Salissa oli alkamassa oululaisen ikäihmisten olohuone -toiminnan kymmenvuotisjuhla.

PENTTILÄ NOSTAA esille Oulun kaupungin yhteistyössä Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialueen kanssa laatiman ikäihmisten palveluoppaan. Sellainen on tämän vuoden alussa jaettu kotiin kaikille yli 75-vuotiaille oululaisille. Jakokappaleita on lisäksi saatavilla kirjastoissa ja kaupungin infopalvelussa.

– Päätäjät eivät ensin millään mahtaneet uskoa, että tarvitaan painettu opas. Olivat sitä mieltä, että kyllähän tiedot näkee netistä. Mutta kun ei kaikilla ihmisillä ole nettiä käytettävissään. Ja vaikka olisikin, ei sieltä välttämättä osata sitä tar-

peellista tietoa hakea, Risto Örling toteaa.

Liikuntapuolellakin on ikäihmisille tarjolla mahdollisuuksia. 65-vuotiaille ja sitä vanhemmille tarkoitettu Seniorikortti mahdollistaa edullisen sisäänpääsyn kaupungin kuntosaleille ja uimahalleihin.

Oulu on Euroopan kulttuuripääkaupunki vuonna 2026.

– Haluamme vanhusneuvostossa nyt hakea parempaa kontaktia kulttuuripuolen, mm. kaupunginteatterin kanssa, Örling ja Penttilä kertovat.

– Eläkeläisnäytöksillä olisi kovasti kysyntää.

Vanhusneuvosto-oppaasta tukea neuvostoihin ja järjestöihin

Eero Kivinen

Kävin pari vuotta sitten useita mielenkiintoisia puheluita koskien erään kunnan vanhusneuvostoa, joka oli kuntavaalien 2021 jälkeen jäänyt kuntahallinnolta liian vähälle huomiolle. Vastuussa oleva viranhaltija oli soittajan mukaan jopa kertonut, ettei kunnalliseen vanhusneuvostoon kannata panostaa, koska hyvinvointialueet kuitenkin hoitavat lopulta kaiken olennaisen. Lopulta kunta onneksi tajusi kuunnella neuvostoa.

Sekä kuntia että hyvinvointialueita veloitetaan huomioidaan ja huolehtimaan ikääntyneistä kansalaisistaan. Jokaisella ikääntyneellä tulee olla mahdollisuus osallistua ja vaikuttaa itseään koskevaan päätöksentekoon ja palveluiden suun-

nitteluun. Näiden veloitteiden hoitoon lainsäädäntö veloitaa kuntia ja hyvinvointialueita perustamaan vanhusneuvostot, minkä ohella tulee myös perustaa vastaavat elimet nuorille ja vammaisille.

EKL JA ELÄKELÄISET ovat olleet monipuolisesti mukana kehittämissä vanhusneuvostojen toimintaa koko niiden olemassaolon ajan.

Uusien hyvinvointialueiden vanhusneuvostojen perustamista vaadimme jo ennen kuin uudistus oli ehtinyt edes lainsäädäntöön. Tässä ei tosin ole kyse olemassa olevan toiminnan puolustamisesta, sillä vanhusneuvostojen rooli kehittyi muun yhteiskunnan ja uusien vanhusneuvostolaisten myötä jatkuvasti. Tätä kehitystä kannattaa tukea.

Vanhusneuvostojen rooli on

merkittävä ikääntyneiden kuntalaisten ja hyvinvointialueiden asukkaiden hyvinvoinnin edistäjänä. Tämän työn tukemiseksi EKL julkaisi edellisen vanhusneuvosto-oppaansa vuonna 2018. Tämän julkaisun jälkeen Suomi on käynyt monia muutoksia läpi. Merkittävimpänä tällä saralla voidaan katsoa hyvinvointialueiden perustamisen sosiaali- ja terveystieteiden uudistuksen yhteydessä. Uudelle oppaalle on siis tilausta.

Uuden oppaan tekoon tuli mukaan Eläkeläiset ry, jolla on merkittävä määrä omaa osaamista ja kokemusta niin keskustoimistolla kuin jäsenistösääntökin. Erityisen tärkeäksi on muodostunut järjestön osaaminen moninaisuuden huomioidmisessa.

SEKÄ OPPAAN teossa että vanhusneuvostopäivillä käytyjen

keskusteluiden perusteella Suomesta ei todellakaan löydy katta samanlaista vanhusneuvostoa, ei kunta- eikä aluetasolla. Jokaisella on omat vahvuutensa, mutta valitettavasti myös omanlaiset haasteensa. Tietty piirteet toistuvat hyvässä ja pahassa.

Vanhusneuvostoille tulee taita riittävät toimintaedellytykset: yhteys kuntaan tai alueeseen, toimintabudjettia, vastuhenkilö viranhaltijoista. Verkostoitumiselle kolmannen ja muun julkisen sektorin suuntaan tulee olla riittävästi tahtoa ja edellytyksiä. Niin yhteistyötahot kuin -tavat on helppo löytää oppaasta.

Kaikkea tätä käydään läpi oppaassa, oli oma neuvostosi sitten aktiivinen vaikuttaja tai herättelyn tarpeessa oleva kahvierho. Kysy lisää omasta järjestöstäsi.

► Kirjoittaja on sosiaali- poliittinen asiantuntija Eläkkeensaajien Keskusliitto EKL:ssä.

Uusia oppeja saamassa ja vanhoja verestämässä

VERKOSTA VIRTAA -TOIMINTA PEREHDYTTÄÄ JA TUKEE TIETOTEKNIIKAN VERTAISOPASTAJIA.

✍ Pekka Isaksson
📷 Annina Mannila

Tuulikki Manninen Suolahden Eläkkeensaajista tuntee olevansa niin täynnä virtaa, että lupaa ryhtyä uudelleen tietotekniikan opastajaksi kotikouluillaan ja yhdistyksessään. Lupauksen hän antaa Jyväskylän Palokassa järjestetyssä Verkosta virtaa -perehdytystilaisuudessa. Vieressä istuva aviomies **Pekka Manninen** myhäilee.

Tilaisuuden idea on siis mennyt hyvin perille. Tuulikki Mannisen kohdalla se ei kenties ole suurikaan ihme. Hänellä on nimittäin usean vuoden kokemus tietotekniikan vertaisopastajana.

Aikaisempi kokemus ei ole edellytys tai ehto osallistumiselle Verkosta virtaa -koulutustilaisuuksiin ja muuhun toimintaan, johon kuuluu muun muassa alueopastajien ja kahden palkallisen järjestösuunnittelijan tarjoama tuki ja opastus. Perehdytystilaisuudet ja muu tuki ovat osallistujille maksuttomia. Myös Jyväskylän tilaisuudessa suurin osa perehdytettävistä on Pekka Mannisen tavoin ensikertalaisia.

Vaikka Verkosta virtaa -toiminta on Eläkkeensaajien Keskusliitto EKL:n suunnittelemaa, hallinnoimaa ja toteuttamaa, se on avointa ja maksutonta myös muille kuin keskusliiton jäsenjärjestöjen jäsenille, kunhan ikää on kertynyt 65 vuotta. Toiminnan perusajatus on estää ikäihmisiä syrjäytymästä yhteiskunnasta puutteellisten tietoteknisten taitojen vuoksi.

Eläkeläiset ry on yksi Verkosta virtaa -toiminnan yhteistyökumppaneista. EKL:llä ja Eläkeläiset ry:llä on kirjallinen yhteistyösopimus muun muassa asiantuntijuuden vaihdosta

ja koulutusyhteistyöstä. Niinpä myös Palokan kirkolle oli tullut syyskuun puolessavälissä oppia saamaan sekä EKL:n että Eläkeläisten jäseniä.

Jyväskylän tilaisuutta ja myöhemmin syksyllä Äänekoskella ja Viitasaarella järjestettäviä tilaisuuksia on tukenut ja tukee Osuuskauppa Keskimaa. Sen tukemia koulutustilaisuuksia on järjestetty myös useilla muilla paikkakunnilla Keski-Suomessa.

OPPEJA KERTAAMASSA

Verkosta virtaa -toiminta on hyvin vakiintunutta. Menossa on jo kymmenes toimintavuosi.

Tuula Manninen kertoo käyneensä Verkosta virtaa -toiminnan alkuvaiheessa samanlaisessa koulutustilaisuudessa.

– Sen jälkeen ryhdyin saman opin saaneen yhdistystoverin kanssa pitämään säännöllisesti kokoontuvaa tietotekniikkakurssia Suolahden Eläkkeensaajille. Sitä kesti viisi vuotta, mutta kuten sanottua, nyt alan uudelleen opastajaksi.

Tarvetta opastamiseen on. Tietotekniikasta on tullut niin kiinteä osa suomalaisen yhteiskunnan toimintaa, että ikäihmisenkin arki helpottuu paljon, jos hänellä on ainakin välttämättömät perustaidot tietokoneen ja älykännykän ja niiden kautta netin käyttämiseksi.

– OmaKannan ja hyvinvointialueen sosiaali- ja terveyspalvelujen tiedot ja ajanvaraukset, Kelan sivuilla asioiminen, reseptien uusiminen, Fimlab-laboration ajanvaraukset ja kokeiden tulokset, linja-autolipun ostaminen, laskujen maksaminen ja muut pankkiasiat sekä monet muutkin arkiasiat, Tuulikki ja Pekka Manninen luettelevat tietotekniikalla avautuvia palveluja.

Kun näin on, pariskunta ker-

too ihmetelleensä vastarintaa, jota perehdyttäjät ovat toisinaan kohdanneet tarjotessaan opastusta. Jotkut saattavat kieltäytyä siitä vedoten tyttären tai pojan apuun.

– Kaikki kunnia sille, mutta eikö olisi paljon helpompaa, jos hankkisi itse perustaidot. Juuri siinä opastaja voi olla apuna, mutta hänen osuutensa ei pääty siihen. Opastaja puoleen voi kääntyä aina, jos ja kun tulee ongelmia laitteiden tai ohjelmien kanssa, Tuulikki Manninen sanoo.

Perusteisiin kuuluu myös taito välttää huijaukset, estää toistuvat roskapostit samalta lähettäjältä ja huolehtia muutenkin turvallisesta älylaitteiden käytöstä. Sekään ei ole rakennettua, mutta huolellisuutta se vaatii.

Juuri ennen Mannisten haastattelua on **Kari Koskelan** vetämällä perehdyttämistunnilla puhuttu sähköpostista ja sen turvallisesta käytöstä. Selväksi on jälleen kerran tullut, että pankit, muut laitokset ja viranomaiset eivät koskaan kysele sähköpostissa tai tekstiviesteissä henkilötunnuksia, saati pankkitilien numeroita, käyttäjätunnuksia ja salasanoja tai numerokoodeja. Suositeltavaa on käyttää myös kahta sähköpostiosoitetta, josta toista voi käyttää yhteydenpidossa laitoksiin ja viranomaisiin sekä sellaisessa nettiasioinnissa, johon tunnistautumisessa vaaditaan sähköpostiosoitetta. Toisesta osoitteesta voi kirjoitella ja vastaanottaa viestejä perheenjäsenten, ystävien ja luotettavien tuttavien kanssa.

TURHAT PELOT ESTÄVÄT IKÄIHMISIÄ KÄYTTÄMÄSTÄ TIETOTEKNIIKKAA Palokan tilaisuuteen Vaajakosken Eläkeläisistä tulleet **Kaija Hänninen**, **Ritva Oksanen** ja **Tuija Kautela** arvelevat, että

↑ **Tuija Kautela, Ritva Oksanen ja Kaija Hänninen** perehdyivät älypuhelimien ominaisuuksiin.

huoli huijatuksi tulemisesta on hurjan suurta. Se on suurimpia syitä pelkoon, joka estää ikäihmisiä tarttumasta tietotekniisiin vempaimiin tai ainakin käyttämästä niitä kaikkeen, mikä olisi mahdollista ja myös hyödyksi ja iloksi.

– Paljon pelätään myös sitä, että kallis laite ja ohjelmat menevät jotenkin rikki, jos painaa väärää näppäintä tai muuten toholoi. Se on turha pelko, ei näitä laitteita saa normaalikäytössä rikki. Laitteet ja ohjelmat ovat myös kehittyneet niin, että ne ovat paljon käyttäjäystävällisempiä kuin takavuosina,

←← Pekka Manninen (vasemmalla) ja Tuulikki Manninen tuntevat olevansa täynnä virtaa. Kari Koskela (seisomassa) perehdyttää.

← Maija Ylitolonen ja Jaakko Ilonen viihtyvät Verkosta virtaa -opastuksessa.

Ikäihmisenkin arki helpottuu paljon, jos on ainakin välttämättömät perustaidot tietokoneen ja älykännykän käyttämiseksi.

simmäisen päivän puolivälissä arvioimaan tilaisuutta muuten kuin toteamalla tällaisen koulutuksen suuren tarpeen. Opastettavia kyllä riittää ja lisää tulee kaiken aikaa väen ikääntyessä.

– Toivomme perehdyttämisessä saamme hyvin yksityiskohtaisia ohjeita, esimerkiksi rungon, kuinka auttaa uuden puhelimen hankkimista aloittamaan puhelimen käytön ihan puhelimen käynnistämisestä, SIM-kortin asentamisesta, aika- ja kielivalinnoista ja niin edelleen, Kaija Hänninen sanoo.

OMAISHOITAJA HAKEMASSA HELPOUSTA ARJEN RUTIINEIHIN

Verkosta virtaa -perehdytykset ovat niinkin avoimia, että niille voi osallistua myös tietotekniikan peruskäyttäjä ja aloittelija, joka ei aio ryhtyä opastajaksi ainakaan heti kohta. **Pirjo Tolvanen** Palokan Eläkkeensaajista oli tällainen omia taitojaan kohentava osallistuja. Hän arvelee todella hyötyvänsä opastamisesta: omien sanojen mukaan hänen taitonsa ovat vaatimattomat.

– Yhteydenpitoon muualla asuvien tyttären kanssa en käytä edes sähköpostia, vaan puhelimesta lurittelen, vaikka toinen asuu niinkin kaukana kuin Bällilla. He minut tänne patistivatkin vaatimalla, että nyt äiti menet koulutukseen.

Halusta ei opettelun viivästyminen ole ollut kiinni. Hän on ollut miehensä omaishoitaja jo kymmenen vuotta. Se on ollut niin sitovaa, että aikaa ei ole yksinkertaisesti riittänyt, Tolvanen sanoo.

– Kun nyt sain pari vapaa-päivää ja niiden ajoituskin sopi yhteen tämän tilaisuuteen kanssa, päätin käyttää mahdollisuutta hyväkseni. Minulle tärkeimpiä ovat aivan arkiset taidot, laskujen maksaminen, sähköpostin turvallinen ja sujuva käyttäminen, ajanvaraukset terveydenhoitoon... Haluan helpottaa arkeani, jota omaishoitajuus kovasti kuormittaa.

sanoo Tuija Kautela.

Ritva Oksanen komppaa häntä.

– Emmehän mekään ole saaneet mitään rikki, vaikka olemme lähinnä itseoppineita ja harastaneet yrityksen ja erehdyksen menetelmää.

Kolmikön kaikilla jäsenillä kokemusta ja taitoa tietotekniikasta, hieman eri tasoista ja eri alueille suuntautunutta. Niitä taitoja he käyttävät myös osallistuessaan eri tehtävissä Vaajakosken Eläkeläisten toimintaan ja hallintoon. Opastajaperehdytyksessä he ovat ensikertalaisia. Niinpä he eivät ryhdy en-

Tieto tuputtamatta arjen avuksi ja iloksi

Verkosta virtaa -toiminnassa ei tuputeta tietotekniikkaa, vaan yritetään kertoa, miten se helpottaa arkea ja mitä iloa siitä on, sanoo järjestösuunnittelija **Juha Viitanen** Eläkkeensaajien Keskusliitto EKL ry:stä. Viitanen on ollut toimintaan osallistuva etumies vuodesta 2018 ja oli mukana myös Jyväskylän opastajaperehdytyksessä yhtenä neljästä perehdyttäjistä.

– Verkossa on myös paljon kivaa. Voi esimerkiksi katsella elokuvia ja hyviä asiaohjelmia vaikkapa YLE Arenasta, pelata pelejä ja löytää mukavaa luettavaa sähköisistä kirjastoista.

Tietotekniikan käyttämisessä ei ole yhtä ainoa oikeaa tapaa, vaan laitteiden ja ohjelmiston monipuolisuus antaa jokaiselle tilaa käyttää tietokoneita ja tietoverkkoja sillä tavalla, joka sopii hänelle. Verkosta virtaa -toiminta auttaa siinä perehdyttämällä vertaisopastajia, jotka puolestaan neuvovat ja tukevat eläkeläisiä tietotekniikan käyttämisessä. Vertaisopastajat voivat vastata tai hakea vastauksen kiperiin kysymyksiin, joita erilaisten laitteiden käyttämisessä väistämättä nousee esiin.

– Asiakas- ja käyttäjälähtöisyys pätee myös perehdytystilaisuuksiin. Järjestämme niitä siellä, missä tällaiseen opin saamiseen on herännyt kiinnostusta. Kysymme etukäteen osallistujilta, mistä aiheista he haluaisivat tietoa. Muuten voimme hukata aikaa asioihin, joista ei tarvitsekaan kertoa, Viitanen sanoo.

Tuputtamaton linja näkyy myös tilaisuuksien nimissä. Selaisista sanoista kuin koulutus ja kurssitus on luovuttu, koska osallistujat ovat karsastaneet niitä. Ehkä on koettu, että koulutus ja kurssitus sisältävät ajatuksen liian suuresta vastuusta. Vertaisopastajien on koetta-

va levollisuutta, että heiltä ei odota liikaa. Kun Verkosta virtaa -toiminnasta on pitkä, lähes 10-vuotinen kokemus, voivat he luottaa siihen, että sen vetäjiltä löytyy tukea ja apua silloin, kun omat taidot eivät riitä eteen tulevien ongelmien ratkaisemiseen.

VAUHTI ON HUIMAA, MUTTA TEKNIikka MYÖS HELPOTTUU

Verkosta virtaa -toiminnassa ei ole huolta siitä, että sen tarjoaman opin ja avun tarve ja kysyntä yht'äkkiä lakkaisivat. Vaikka uusista eläkeläisistä entistä useammat ovat työelämässä ja muussa elämässä käyttäneet tietotekniikkaa, sen kehitys on nopea. Käyttäjien on syytä päivittää omia taitojaan yhtä rintaa laitteiden kehittymisen ja ohjelmien päivityksien kanssa.

Myös vertaisopastajilla itsellään on tästä kokemusta. Joukossa on työelämässä pitkään tietokoneita käyttäneitä. Jos he ovat eläkkeelle päästyään hengähtäneet vuoden tai pari ennen vertaisopastajiksi hakeutumistaan, ovat monet kokeneet aivan välttämättömäksi kerrata ja päivittää taitonsa.

– Tästäkään ei pidä pelästyä. Tietotekniikassa vallitsee toinenkin kehityssuunta. Laitteet ja ohjelmat ovat muuttuneet jatkuvasti käyttäjäystävällisemmiksi. Niissä itsessään on nykyään paljon opastavaa aineistoa, joka ohjaa käyttäjää, Viitanen rauhoittelee ajan rajua rientoa kavahtavia.

Sanontaa *köyhän ei pidä ostaa halpaa* voisi soveltaa sopimaan tietotekniikan nopeaan kehitykseen. Viitanen arvelee sopivan ohjeen kuuluvan jotenkin siihen malliin, että ikäihmisen ei kannata ottaa vastaan ikäkulua laitetta, vaikka lahjaksi saisi Lapset ja lapsenlapset

JATKUU SEURAAVALLA SIVULLA ▶

VERKOSTA VIRTAA LYHYESTI

- ▶ **ELÄKKEENSAAJIEN** Keskusliitto EKL ry:n hallinnoimaa ja toteuttamaa toimintaa
- ▶ **ELÄKELÄISET** ry:n kanssa yhteistyöso-pimus asiantuntijuuden vaihdosta ja koulutusyhteistyöstä
- ▶ **KOULUTTAA** vertaisopastajia, jotka opastavat yli 65-vuotiaita tietokoneiden, älypuhelimien, tietoverkkojen ja sähköisten palvelujen käytössä
- ▶ **VERTAISOPASTAJIA** rekisteröityneinä noin 400

- ▶ **VERTAISOPASTAJIEN** koulutus ja tuki on maksutonta
- ▶ **KOULUTUSTILAISUUKSIIN** osallistuminen ja tuki eivät edellytä järjestöjen jäsenyyttä
- ▶ **TOIMINTA** saa valtionavustusta Sosiaali- ja terveysjärjestöjen avustuskeskus STEA:n kautta
- ▶ **TOIMINNAN** verkkosivuilla on runsaasti hyödyllisiä aineistoja ja ohjeita
- ▶ **VERKOSTAVIRTAA.FI**

saattavat hyvää hyvyttään antaa rakkaalle mummolle tai vaurille käytetyn vempaimen, jonka parasta ennen ja mahdollisesti viimeinenkin käyttöpäivä on mennyt ohi. Laitevalmistajien tuki ei ulotu niihin eivätkä ohjelmat toimi.

SATOJA OPASTAJIA, TUHANSIA OPASTETTUJA

Verkosta virtaa alkoi vuonna 2015 EKL:n hallinnoimana ja toteuttamana erityishankkeena, joka kesti kaksi vuotta. Sen jälkeen se on jatkunut Verkosta virtaa -toimintana. Hiukan kömpelö nimi johtuu valtionavustuksien jakamisesta päättävän Sosiaali- ja terveysalan avustuskeskus STEA:n käytännöstä. Verkosta virtaa saa kohdennettua toiminta-avustusta ja siitä tuo toiminta-pääte nimessä.

Verkosta virtaa on hakenut ja saanut avustusta siis vuodesta 1981 alkaen samannimisen hankkeen päätyttyä. Jatkuvuus ja STEA:n erityistarkastuksessa viime vuonna saatu hyvä-arvosanoin kertoo toiminnan tarpeellisuudesta, vakiintuneisuudesta ja tulokellisuudesta.

Verkosta virtaa on vuosien kuluessa perehdyttänyt satoja vertaisopastajaa, jotka puolestaan ovat auttaneet tuhansia yli 65-vuotiaita eläkeläisiä tietotekniikan omaksumisessa ja käyttämisessä. Juha Viitanen kertoo, että Verkosta virtaa -opastajia on tällä hetkellä rekisterissä noin 400, joista aktiivisia on 200.

– Loput ovat ikään kuin taustalla. Osa pitää taukoa, osa saa ja seuraa aineistojamme ja auttaa ikätovereitaan lähipiirissä. Opastajat ovat todella sitoutu-

↑ Opastuksessa otetaan laitteet hallintaan.

neita tehtävänsä. Selvityksemme mukaan noin 70 prosenttia perehdyttämiseen osallistuneista on toiminut tehtävässä vähintään kolme vuotta. Osa on tullut mukaan niin, että paikakunnalla toimiva perehdyttämiskoulutuksen saanut opastaja on kysynyt ystäväänsä tai tuttavaansa avuksi esimerkiksi johonkin opastustilaisuuteen. Kun homma on osoittautunut kiinnostavaksi, on apurista tullut vakiintunut opastaja.

Se kertoo muillakin aloilla todetusta ikäihmisten halusta toimia vertaistukena, jos tehtävä koetaan mielekkääksi. Verkosta virtaa -vertaisopastajat ovat vapaaehtoisia, mutta hyvän mielen lisäksi he itsekin saavat sellaista opastusta ja tukea, joka auttaa pysymään digitaalisen tasalla.

Toiminta on valtakunnallista. Kun ikäväestökin suurin osa asustaa etelässä, on ymmärrettävää, että myös toiminta painottuu Etelä-Suomeen, mutta Verkosta virtaa on valmis järjestämään tilaisuuksia myös muualla – ja on järjestänytkin.

OPASTETTAVILTA KUULTUA

- ▶ **”AIEMMIN** minusta tuntui, etten minä opi. Eikä aluksi ollut oikein kiinnostustakaan. Menin kuitenkin kysymään apua Verkosta virtaa -opastajilta. Nyt kun pärjään perusasioissa, on arki helpompaa. Esimerkiksi pankkiasiat hoituvat kätevästi kotona tietokoneella. Myös netistä olen saanut paljon irti.”
- ▶ **”ON LOHDULLISTA** huomata, ettei kamppaile yksin digiongelmien kanssa, vaan meitä oppimishaluista on useita ja että voi opastajalta kysyä 'tyhmiäkin' asioita.”
- ▶ **”RUUANLAITTOON** on saanut vaihtelua, kun on pystynyt hakemaan netistä uusia reseptejä.”
- ▶ **”KOSKA** digivalmiudet ovat totaalisesti tulleet nykypäivään, koen tarvitsevani jopa näennäisesti helppoissa asioissa opastusta silloin tällöin. Kyse on toisinaan ns. uskon vahvistuksesta, mutta joskus probleema on todellinen ja Verkosta virtaa -opastajien tarjoama opastus on erittäin tärkeää. Iloitsen siitä, että on tällaisia mahdollisuuksia saada apua.”
- ▶ **”SOSIAALISET** kanssakäymiset ovat lisääntyneet, kun on saanut netin kautta ajankohtaista tietoa tapahtumista.”
- ▶ **”ITSETUNTO** on kohonnut, kun huomaa että vielä voi oppia uutta eikä olekaan niin 'kalkkis' kuin on luullut.”

Tuki eläkeläisjärjestöille

Tradeka – etuja ja enemmän

osuuskunta Tradeka on noin 190 000 jäsenen merkityksellisen omistamisen osuuskunta, joka tekee hyvää paitsi jäsenilleen, myös ympäröivälle yhteiskunnalle.

Tradekan juuret ovat vähittäiskaupassa, mutta runsaassa sadassa vuodessa Osuuskunta Tradeka on muuttunut osuuskauppavetoisesta kuluttajaosuuskunnasta merkityksellisen omistamisen osuuskunnaksi. Merkityksellinen omistaminen tarkoittaa, että Tradeka sitoutuu muihinkin päämääriin kuin yksin voitontavoitteluun. Tämä näkyy esimerkiksi siinä, että Tradeka panostaa omassa ja omistamiensa yhtiöiden toiminnassa vastuullisuuteen ja kestävyYTEEN, joka huomioi niin ihmiset, ympäristön kuin hyvän hallinnon. Myös lahjoitukset yleishyödylliseen toimintaan ovat keskeinen osa Tradekan yhteiskuntavastuuta.

Tradeka ja sen omistamat yhtiöt ovat myös suuri kotimainen työllistäjä, joka maksaa verot Suomeen. Esimerkiksi vuonna 2023 Tradekan yhtiöissä työskenteli noin 10 000 henkilöä ja Tradeka-konsernin verojalanjälki oli yhteensä 106,8 miljoonaa euroa.

TRADEKAAN VOI liittyä jäseneksi maksamalla 33,64 euron suuruisen jäsenmaksun. Maksu maksetaan vain kerran ja sen saa takaisin erotessaan osuuskunnasta. Osuuskunta Tradekan jäsenet saavat heti käyttöönsä rahanarvoiset edut sadoissa ravintoloissa ja muissa yhtiöidemme ja kumppanien toimipisteissä sekä verkossa.

Jäsenetuja saa muun muassa kotisiivouksesta, lastenhoidosta, autokatsastuksesta, Korttipisteen ja Putingin verkkokaupoista, vakuutuksista, polttoaineista ja lukuisista ravintoloista kautta maan. Tradekan tuotto-osuus on jäsenetu, joka antaa jäsenille mahdollisuuden sijoittaa osuuskunnan liiketoimintaan. Myös yhteisöjäsenet voivat merkitä tuotto-osuuksia. Tuotto-osuuksien tuottotavoite on 5,75 %.

Jäsenyydestä ja jäseneduista voi lukea lisää osoitteesta tradeka.fi

TÄRKEÄ OSA merkityksellistä omistajuutta on se, mitä voitoilla tehdään. Tradeka palauttaa voitosta vuosittain keskimäärin 10 % yhteiskuntaan tukemalla yleishyödyllistä toimintaa lahjoituksin ja apurahoin sekä sijoittamalla kohteisiin, joilla pyritään edistämään jotain yhteiskunnallisesti tärkeänä pidettävää päämäärää, kuten esimerkiksi kohtuuhintaista asumista.

Lahjoitus ja apurahatoiminnan kautta Tradeka tukee toimintoja ja hankkeita, jotka uudistavat toimintatapoja ja mahdollistavat uudenlaista kansalaisjärjestötoimintaa.

Esimerkiksi tänä vuonna Tradeka on tukenut Eläkkeensaajien Keskusliitto EKL ry:n ja Eläkeläiset ry:n ”Eläkeläisliitot yhdessä” -toimintaa, jonka kautta on mahdollistettu yhteistyötä koulutus-toiminnassa ja viestinnässä. Vuonna 2024 myönnetty tuki oli yhteissummaltaan 50 000 euroa.

Eläkkeensaajien ja Eläkeläisten yhteistyö Tradekan tuella on ollut aktiivista. Yhteistyöllä eläkejärjestöt ovat saaneet kulusäästöjä, joka puolestaan mahdollistaa laajemman toiminnan ja lisäksi tapahtumia ja koulutuksia voidaan järjestää enemmän ja maantieteellisesti kattavammin.

SATU NIEMELÄ
vastuullisuusjohtaja,
Osuuskunta Tradeka

Järjestöt haasteiden edessä

POLIITTINEN JÄRJESTELMÄ TUNTUU KYSEENALAISTAVAN JÄRJESTÖJEN KOVAA YDINTÄ, SANOO SOSTEN PÄÄSIHTEERI.

Tuomas Talvila

SOSTE Suomen sosiaali ja terveys ry on valtakunnallinen kattojärjestö, joka kokoaa yhteen yli 250 sosiaali- ja terveysalan järjestöä sekä useita kymmeniä muita yhteistyöjäsentahoja.

SOSTEn pääsihteeri **Vertti Kiukas** pohti *Eläkejärjestöt yhdessä* -liitteen haastattelussa järjestöjen edessä olevia isoja haasteita.

Mikä on sote-järjestöjen merkitys ja rooli?

”Se on hirveän iso. Järjestötoiminnan ydintä ovat vapaaehtoisuus ja vertaistuki, ja se näyttelee tavattoman suurta osaa monen ihmisen arjessa. Järjestöt luovat tukiverkon joka kannattelee ihmisiä ja tuo mielekästä tekemistä.

Jos ajatellaan vaikka eläkeläisjärjestöjä, niin ne antavat monessa tapauksessa ihan käytännöllistä apua ja tukea ihmisille. Mutta sekin on kauhean arvokasta, että on joku, joka järjestää kerhotapaamisen, korttipeli-illan, teatterimatkan.

Jos vastaavasti puhutaan vaikka pienistä potilasjärjestöistä, niin siellä on valtavan paljon sellaista tietoa ihmisten arjesta, jota palvelujärjestelmällä ei voi koskaan olla.

Pohjoismainen hyvinvointivaltio perustuu vahvaan valtionon mutta myös sen vastapainona olevaan vahvaan kansalaisyhteiskuntaan, jonka osana järjestöt ovat. Kansalaisyhteiskunta välittää poliittiseen järjestelmään ja virkajärjestelmään ihmisten ääntä ja vaikuttaa siihen.”

Onko kansalaisyhteiskunta nyt rapautumassa?

”Tilanne on monipuolisesti vaikea.

Sote-uudistus oli järjestelmän kestävyyskannalta välttämätön, mutta se on järjestötoimijoille haaste. Päätösvaltaa tärkeistä palveluista on siirtynyt kunnista kauemmas hyvinvointialueille.

Valtion tasolla huolestuttavat järjestöihin kohdistuvat isot leikkaukset (hallitus leikkaa sosiaali- ja terveysjärjestöjen avustuksia ensi vuonna 80 miljoonalla eurolla). Se että isketään järjestöjen yleisavustuksiin eli perustoimintaan ajaa koko jär-

SOSTEn pääsihteeri Vertti Kiukas

jestöä ahdinkoon.

Leikkaukset ovat kohtuuttomia ja osuvat järjestöjen ennaltaehkävään ja kohtaavan työn heikentymisen kautta samoihin ihmisryhmiin, joihin hallituksen muutkin leikkaukset iskevät.

Jo hallitusohjelmassa oli isoja leikkauksia monen ministeriön järjestöavustuksiin, ja kehysriihessä niitä vastoin virkamiespohjia kasvatettiin. Kun tultiin budjettiriiheen, kaikkien muiden sektoreiden paitsi sote-järjestöjen järjestöleikkauksia kohutuullistettiin.

Se, mitä nyt nimenomaan sote-järjestöjä kohtaan tehdään, näyttää ideologisena linjauksena. Poliittinen järjestelmä tuntuu ainakin osittain kyseenalaistavan järjestöjen kovaa ydintä, vaikuttamistoimintaa, joka tähtää oikeudenmukaiseman yhteiskunnan rakentamiseen. Tällainen linja on huolestuttava.

Valtiovalan ja järjestöjen suhde on ohentunut myös sitä kautta, että politiikan syklistä on tullut nopeampaa. Ideasta halutaan laki tai asetus nopeasti, valmistelu on tiivistynyt. Laaja-alaiset työryhmät, joissa järjestöt perinteisesti ovat mukana, ovat vähentyneet. Tämä kehityskulku on monen hallituskauden synti, ei pelkästään tämän hetken.

Nykyinen hallitus hyväksyi kansalaisyhteiskuntastrategian juuri ennen kesää. Toiveena on, että sitä oikeasti lähdetäisiin ministeriöissä viemään eteenpäin ja pohdittaisiin, mikä tämä suhde on.

Järjestötoiminnalle tarvitaan enemmän tukea ja kannustusta, jotta säilytämme yhtenäisyyden ja kansalaisten vaikuttamismahdollisuudet.”

Eläkejärjestelmän tulevaisuus

Minkä kokoinen eläkeuudistus on edessä?

Joidenkin mielestä parhaillaan neuvotteluvassa eläkeuudistuksessa on kyse vain jonkinlaisesta välitarkistuksesta. Niin asian tulisi tietysti olla, sillä Petteri Orpon hallituksen ohjelmaan ei ole kirjattu eläkkeiden etuusperusteisuudesta luopumista. Uudistuksen suuruusluokka tiedetään silti varmuudella vastaitten, kun työmarkkinaosapuolten neuvottelutulos on selvillä.

Moni on myös sanonut, että eläke-etuuksiin ei oltaisi nyt puuttumassa, koska niitä leikattiin jo paljon vuosien 2005 ja 2017 uudistuksissa. Myös rummutus sen puolesta, että työeläkemaksujen korotukseen ei olisi mahdollista, on ollut suurta, ajoittain jopa massiivista.

Mikäli eläke-etuuksiin puuttuminen ja työeläkemaksun korottaminen olisivat kokonaan pois laskuista, uudistuksella tavoiteltavat säästöt ja rahoituksen tasapainottaminen pitäisi hakea kolmesta asiasta: työeläkeindeksin ja palkkakertoimen muutoksista sekä työeläkevarojen pitkän aikavälin sijoitustuottojen parantamisesta.

Näistä viimeksi mainittu on myös työeläkeläiden toiveissa.

TYÖELÄKEVAROILLE SAATAVIA tuottoja voidaan parantaa lisäämällä sijoitusriskiä. Sen salliminen kasvattaisi tuottoja pitkällä aikavälillä, mutta samalla myös tuottojen vuosittainen vaihtelu kasvaisi nykyisestä. Uudistuksessa pitäisi siksi ratkaista, miten tätä suurempaa vaihtelua siedettäisiin käytännön elämässä. Samoin se, keiden hyväksi suuremmasta riskinotosta pidemmän päälle koituvaa hyvä aikanaan jaettaisiin ja millaisella aikajänteellä.

Suunnattaisiinko se tuleville ikäluokille lisäämällä eläkkeiden rahastointia nykyisestä? Vai käytettäisiinkö se jo lähivuosina eläkemaksujen alentamiseen ja indeksien parantamiseen?

Näitä näkökulmia ei julkisuudessa juuri ruodita. Ne ovat kuitenkin isoja kysymyksiä sukupolvien välisen tulonjaon kannalta sekä nyt että kaukaisemmassa tulevaisuudessa.

ELÄKEUUDISTUKSEN TAVOITTEISIIN kuuluu myös yksi uusi asia: sääntöpohjainen vakauttaja. Sen myötä eläkejärjestelmän rahoitusnäkökymien muutos muuttaisi työeläkeindeksejä ja mahdollisesti myös työeläkemaksuja automaattisesti jollain aikavälillä.

Rahoitusnäkökymien heikentyessä työeläkeindeksi ja palkkakerroin pienentyisivät tai eläkemaksut nousisivat. Näkökymien parantuessa tapahtuisi päinvastoin.

Vakauttajan tarkempi rakenne ja sille asetettavat alkuarvot ratkaisivat pitkälti sen, miten suuri uudistus on lopulta edessä: onko kyse määräaikaishuollosta vai uudenlaista eläkejärjestelmää koskevasta esisopimuksesta.

Jos eläkkeiden etuusperusteisuudesta halutaan pitää kiinni, työeläkemaksun olisi voitava ainakin joissain tilanteissa nousta. Jos maksu haluttaisiin pysyvästi kiinnittää, otettaisiin suunta kohti maksuperusteista eläkejärjestelmää. Jälkimmäisessä tapauksessa myös vakuutettujen tulisi voida osallistua vaikuttamaan työeläkevarojen sijoittamisessa otettavan riskitason valintaan.

SUVI-ANNE SIIMES
toimitusjohtaja,
Työeläke-
vakuuttajat
TELA ry

”Käsillä on isoja kysymyksiä sukupolvien välisen tulonjaon kannalta.”

Pohjoismainen yhteistyö voimistaa edunvalvontaa

LOKAKUUSSA KOKOONNUMME SEURAAVAN KERRAN, TÄLLÄ KERTAA SUOMESSA JA ESPOOSSA.

Jan Koskimies

Eläkeläisjärjestöjen pohjoismainen verkosto NSK (Nordiska samarbetskommittén) kokoontuu kaksi kertaa vuodessa. Eri maiden eläkeläisjärjestöissä pidetään tärkeänä, että vaikka ikääntyneille keskeiset vaikuttamisen kohteet, kuten eläkejärjestelmät ja sote-palvelut, järjestetään kansallisesti, on tärkeää vaihtaa niistä kokemuksia eri maiden toimijoiden kesken ja miettiä yhteisiä linjauksia.

Verkostoon kuuluu erilaisia järjestöjä: Ruotsissa, Tanskassa ja Norjassa järjestöt ovat suuria kattojärjestöjä, joissa on sa-

toja tuhansia jäseniä. Suomalaiset jäsenet EKL ja Eläkeläiset ry ovat järjestöinä jäsenmäärältään pienemmistä päästä. Verkostoa vetää ruotsalainen PRO. Monia verkoston jäseniä yhdistää läheinen suhde ammattiyhdistysliikkeeseen sekä yhteinen käsitys pohjoismaisesta hyvinvointivalttiosta. Pohjoismaisuus on järjestöille tärkeä arvo myös identiteetin kannalta.

VERKOSTO ON tärkeä ennen kaikkea vaikuttamistyön kannalta. Verkostossa vaihdetaan tietoja ja kokemuksia eri maiden eläkejärjestelmistä ja eläkeläisten kohtaamista ongelmista. Järjestöt ovat myös käynnistäneet erilaisia kampanjoita, esimerkik-

si ikäystävällisen kunnan, eläkeläisten työssäkäynnin tai käteisen rahan käytön puolesta.

Pohjoismaiden yhteisiä haasteita ovat esimerkiksi digitalisaatio, väestön ikääntyminen ja vanhustenhoiva, samoin ikääntyneen väestön vaikuttamismahdollisuudet ja kansalaisyhteiskunnan rooli. Verkoston yhteisiä kannanottoja on julkaistu eri maissa. Viimeksi vaadimme ikääntyneiden hammashoidon parantamista.

NSK:n kautta järjestöillä on edustus myös eurooppalaisella tasolla AGE-verkostossa, johon kuuluu eläkeläisten etujärjestöjä eri puolilta Eurooppaa ja joka pyrkii vaikuttamaan EU:n päätöksentekoon.

Jotta toiminnasta saisi mahdollisimman paljon "irti" on ruotsin kielen osaaminen ja muiden pohjoismaisten kielten ymmärtäminen tärkeää järjestön hallitus- ja muussa työskentelyssä. Suomesta hallituksen

↑ NSK:n kokoukset ja seminaarit pidetään vuorovuosina eri Pohjoismaissa. Syksyllä 2022 oltiin Ruotsissa Bommersvikin kongressikeskuksessa. Oikealla reunalla etummaisina suomalaiset hallituksen jäsenet Tuula Telin, Eero Kivinen ja Marianne Laxén.

jäseniä ovat Marianne Laxén, Eero Kivinen, Tuula Telin ja Jan Koskimies.

POHJOISMAISSA ON paitsi paljon yhteistä, myös yllättävän suuria eroja. Norjassa ja Tanskassa yhteiskuntien vauraus näkyy myös eläkeläisille. Islannissa eläkejärjestelmän ongelma ei ole varojen riittävyys vaan jopa liiallinen kasvu: maalämpöbuumin ja liikaturismin mukanaan tuomat valtavat pääomat koettelevat pienen maan ja yhteiskunnan kestävyyttä. Eniten Suomella on yhteistä Ruotsin kanssa.

Lokakuussa kokoontumme seuraavan kerran, tällä kertaa Suomessa ja Espoossa. NSK:n hallituksen kokouksen ja seminaariin aiheina ovat kaksi Suomessa käynnissä olevaa suurta reformia: sote-uudistus ja työeläkeuudistus. Näitä pohdimme yhdessä alan asiantuntijoiden kanssa.

NÄYTÄ TAITOSI NÄYTTÄMÖTAITEEN, MUSIIKIN TAI TANSSIN PARISSA!

KULTTUURIKATSELMUS

Kaikille +55-vuotiaille

Pori, 14.-16.11.2025

Suomen Työväen Musiikkiliitto

